

Nieuwsbrief Nabestaanden december 2019

Geachte nabestaande,

We lopen al weer tegen het eind van 2019, en zoals u van mij gewend bent wil ik u graag op de hoogte brengen van de gebeurtenissen omtrent onze onderzeebootwrakken en de herinneringen aan hen die ons ontvielen. Het blijft belangrijk om de herinnering aan uw familieleden en onze oud-collega's, die het hoogste offer brachten, in stand te houden. De Werkgroep Onderzeeboten, waarin zowel de Stichting Nabestaanden Onderzeeboten 1940-1945 als de Commandant Zeestrijdkrachten hun krachten bundelen, heeft hierbij het voortouw.

4 mei herdenking

Ook dit jaar hebben we de gevallen weer bij de Onderzeedienst met elkaar mogen herdenken. De opkomst was wederom groter dan het jaar ervoor en velen van u namen de moeite om naar Den Helder te komen om gezamenlijk de herinnering aan de bemanningen levend te houden. Overigens naderen we daarmee ook een mijlpaal. Volgend jaar zal het 80 jaar geleden zijn dat de Tweede Wereldoorlog ook in Nederland uitbrak, maar ook 75 jaar geleden dat we de vrijheid weer mochten kennen. En zoals we dat ook op de Dam in Amsterdam zien, de behoefte om samen te komen is groter dan ooit. De verankering van deze herdenking in onze samenleving blijft een belangrijk gegeven ook voor onze werkzaamheden van heden ten dage.

De Onderzeebootwrakken in "De Oost"

In juni is een REMUS team van de Defensie Duikgroep (Een REMUS is een op afstand bedienbaar minionderzeebootje met allerlei sensoren) ingeschakeld bij het onderzoeken van twee onderzeebootwrakken in de Zuid-Chinese Zee. Dit onderzoek stond onder leiding van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed met medewerking van de ministeries van Buitenlandse Zaken, Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen en Defensie. Hierbij is helaas gebleken dat de wrakken van Hr.Ms. O 16 en K XVII grotendeels verdwenen waren. Niettemin was het een goede gelegenheid om de eenheid in te kunnen zetten om de eigen oorlogswrakken te onderzoeken en duidelijkheid te verschaffen over de toestand van deze twee wrakken. Ook heeft deze expeditie de onderlinge samenwerking tussen de betrokken ministeries in eigen land, maar ook de samenwerking met de collega's in vooral Indonesië en Maleisië aanzienlijk versterkt. Op deze manier hopen we voor de toekomst tot een goed beheer van ons oorlogserfgoed te komen. Vooral de samenwerking met de Rijksdienst Cultureel Erfgoed is van groot belang, omdat juist bij hen via de internationaal geldende UNESCO wet- en regelgeving uiteindelijk een goed beheer te realiseren moet zijn.

Dat u allen erg betrokken bent bij de zoektochten bleek ook bij de informatiedag op 12 oktober in Den Helder, die door veel nabestaanden werd bezocht. Hier werd de informatie gedeeld omtrent het lot van de wrakken in de Javazee en in de Zuid-Chinese Zee.

Op dit moment wordt er alles aan gedaan om ook zo spoedig mogelijk duidelijkheid te krijgen over de K XVI en O 20.

De Onderzeebootwrakken in de Noordzee

De zoektochten naar de O13 gaan nog steeds voort. Dit jaar zijn naast de lopende speurtochten in archieven en databases twee grotere expedities op zee geweest, om stukjes van de puzzel in te vullen. Van 5 tot 12 juli stond de expeditie van Duik de Noordzee Schoon (DDNZS), normaal bedoeld om wrakken te onderzoeken en te ontdoen van plastic, vislood, netten en touwwerk, in het teken van de Zoektocht naar de O13 in de buurt van de Doggersbank. Hierbij zijn een 75-tal vermoedelijke wrak locaties onderzocht waarbij 18 wrakken zijn aangetroffen. Eén van deze wrakken betrof een Duitse onderzeeboot uit de Eerste Wereldoorlog die inmiddels geïdentificeerd is. Een andere locatie zou ook een vermoedelijk onderzeebootwrak betreffen maar dat is inmiddels gebleken een koopvaarder te zijn.

Een paar weken later vertrok een Poolse expeditie van Santi “op zoek naar de Orzel” vanuit Thyboron in Denemarken ook in de richting van de Doggersbank. Ook hier werd gebruik gemaakt van zoekpunten naar de O13. Zoals u weet, trekken beide zoekteams al enige jaren in goede samenwerking op. Waar DDNZS ruim 75 punten kon onderzoeken wist Santi 183 punten te controleren waarbij 83 wrakken werden gevonden. Het grote verschil in aantal kwam omdat bij DDNZS ook nog gedoken moest worden, wat iedere dag de nodige tijd in beslag neemt. Santi kon nagenoeg de volledige tijd besteden aan sonaronderzoek. Hoewel ook hierbij geen nieuw onderzeebootwrak is aangetroffen was de reis toch in die zin succesvol dat ook hier een groot aantal locaties van onze lijst kon worden weggestreept. Een positief effect is verder dat de zoektochten levend blijven in de samenleving, wat versterkt wordt door de berichten in de internationale media met de vondsten van de Britse onderzeeboot HMS Urge, die bij Malta is aangetroffen na aanhoudende speurtochten van de zoon van de commandant van de boot. Ook is bij Japan de al 77 jaar vermiste USS Greyback teruggevonden, waarbij het Amerikaanse burgerproject “The lost 52” de drijvende kracht was om het lot van de 52 nog vermiste Amerikaanse onderzeeboten te achterhalen.

Bovendien is 51 jaar na haar mysterieuze verdwijning de Franse onderzeeboot Minerve na hernieuwd onderzoek en met inspanningen met gebruikmaking van moderne apparatuur door de Franse Marine teruggevonden, waardoor ook hier de nabestaanden eindelijk zekerheid kregen over het lot van hun dierbaren. De Minerve was op 27 januari 1968 uit haar thuishaven Toulon vertrokken voor een oefening maar is toen spoorloos verdwenen.

Deze vondsten konden pas worden gerealiseerd na intensief spuurwerk in archieven en met gebruikmaking van de meest moderne sonarsystemen op zee. Ook de Werkgroep Onderzeeboten werkt op een vergelijkbare wijze, waarbij we proberen naast de samenwerking met particuliere onderzoekers zo veel als mogelijk is ook eenheden van de Koninklijke Marine in te schakelen.

Bescherming van Oorlogswrakken

Ook in internationaal verband blijft de Stichting Nabestaanden Onderzeeboten zich sterk maken voor beheer en bescherming van de oorlogswrakken. Dit wordt vooral gedaan bij de International Submariners Association, die jaarlijks bij elkaar komt en waar deelnemers ervaringen delen die vervolgens weer worden uitgedragen in ieders eigen netwerk, wat zich niet zelden tot op hoog bestuurlijk niveau uitstrekt.

Monumenten

Op de informatiedag van 12 oktober werd ook de wens geuit om de herdenkingsplek voor de onderzeeboten beter bereikbaar te maken zowel voor de nabestaanden als voor het grote publiek.

Nu is dat niet zomaar gedaan, maar er worden plannen gemaakt om bij het Marine museum, naar voorbeeld van de tentoonstelling "Zeeslag", waarbij zowel de tocht naar Chatham als de slag in de Javazee worden gepresenteerd, een herdenkingsdeel in te richten voor de "Strijd onder water". Hier zouden dus vooral de lotgevallen van de onderzeeboten en de verrichtingen van de bemanningen blijvend voor de toekomst een plaats moeten krijgen.

Hiervoor zijn we op zoek naar foto's, verhalen en herinneringsvoorwerpen die u wellicht heeft en die u graag met het museum wilt delen. Hiermee zou een blijvend eerbetoon aan de mannen kunnen worden gebracht. Voor alles wat u wilt delen kunt u contact opnemen met mij of met mijn adjudant.

Ook in Schotland, in Dundee bij het Camperdown Dock, waar in de oorlog vele Nederlandse onderzeeboten hun thuishaven hadden, wordt gewerkt aan het realiseren van een uitgebreidere herinneringsplek rondom het International Submariners Memorial. Hier worden ieder jaar op de tweede zaterdag in september de vanuit Dundee vertrokken op zee gebleven onderzeeboten herdacht waarbij ook vanuit Nederland kransen en bloemen worden gelegd bij Hr.Ms.O13 en Hr.Ms O22. Dit jaar werd dat verzorgd door de in Schotland wonende oud onderzeedienstman Ron Rietveld en door de Projectleider zoektocht O13 Jouke Spoelstra.

Verder loopt een initiatief in Australië om bij de geallieerde thuisbasis in Fremantle een Submarine Heritage Area in te richten. Ook hiervandaan opereerden in totaal 11 Nederlandse onderzeeboten in de jaren 1943-1945. Aan beide projecten zullen wij vanuit Nederland ongetwijfeld een bijdrage leveren.

Ik heb zelf in oktober een bezoek gebracht aan het in 1991 door de Netherlands Ex-Servicemen's Association of Australia opgerichte monument welke geplaatst is bij het Fremantle War-Memorial op Monument Hill in deze stad. Rondom dit monument worden de in de Tweede Wereldoorlog verrichte inspanningen en geleden verliezen herdacht.

Ook in het komende jaar blijven we diverse acties en activiteiten houden en ondersteunen om de herinnering van hen die vielen te gedenken en hun verhalen levend te houden voor hun en ons nageslacht. Op 4 mei zullen we de herdenking bij ons monument in Den Helder houden, maar ook op de tweede zaterdag in september bij het monument in Dundee. Opdat wij niet vergeten, wij zullen de herinnering aan hen, die het hoogste offer brachten voor onze vrijheid, in ere houden!

Ik wens u en de uwen een gezond en voorspoedig 2020.

Commandant Onderzeedienst

kaptein ter zee Herman de Groot

Indien u in het bezit bent van een e-mailadres, wilt u deze dan aan ons doorgeven, zodat wij de volgende (nieuws)brief in het vervolg per mail naar u kunnen verzenden. Tevens voor andere vragen is ons emailadres is: Admin.ozd@mindef.nl

